



Referanser: BM 37/18, NFG 25/18

Arkivsak: 18/05696-1

Samlingsbønner med kirkeårsvariable ledd og Syndsbekjennelse D

Sammendrag

Bakgrunnen for denne saken er at Bispemøtet i sin behandling av BM-sak 37/18 (Revisjon av hovedgudstjenesten) fattet følgende vedtak i punkt 2:

Bispemøtet mener at samlingsbønnen skal være obligatorisk i hovedgudstjenesten og ber om at det også utformes samlingsbønner med tydeligere kirkeårspreg. Samlingsbønnen er en god inngang til gudstjenesten og legger til rette for involvering av medliturg.

Det er mulig å etterkomme dette ønsket om samlingsbønner med kirkeårspreg slik at disse kan inngå i Kirkemøtets behandling i 2019 av Justert ordning for hovedgudstjenesten.

Bispemøtet vedtok også i punkt 5 i samme sak at syndsbekjennelse D burde utgå, fordi «den er teologisk og språklig uklar og svak.»

Nemnd for gudstjenesteliv behandlet begge disse punktene i november 2018 og fattet følgende vedtak:

NFG ber om at Thomassen, Nylenna og NFGs sekretær danner en arbeidsgruppe for å bearbeide samlingsbønnene med kirkeårsvariable ledd i tråd med de innspill som kom fram i møtet. NFG har sett på det nye forslaget til syndsbekjennelse og er tilfreds med innholdet i den, og legger den ved for den videre behandlingen. (NFG 25/18)

For at saken kan fremmes for Kirkemøtet 2019, må den først behandles i Kirkerådet i januar 2019, deretter i Bispemøtet i februar og eventuelt i Kirkerådet i mars og så ettersendes til Kirkemøtet.

Bønnene er satt inn i forslaget til vedtak, men de tre samlingsbønnene som det kirkeårsvariable leddet inngår i, er bare presentert én gang, i adventstiden. Deretter gjengis bare det kirkeårsvariable leddet som skal inngå i disse tre samlingsbønnene. En nynorsk utgave vil foreligge før Kirkemøtet behandler saken.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet vedtar følgende samlingsbønner med kirkeårsvariable ledd og en ny syndsbejelse D med tanke på at disse inngår i Kirkemøtets behandling i 2019 av Justert ordning for hovedgudstjeneste og alminnelige bestemmelser:

A: Samlingsbønner med kirkeårsvariable ledd

Adventstiden

Vi venter på Jesus Kristus. Han kom for å bryte mørkets makt.

Gud, vi er kommet inn ditt hellige hus
for å ta imot det du vil gi oss.

Vi venter på Jesus Kristus. Han kom for å bryte mørkets makt.

Vi ber: Lukk nå opp våre hjerter,
så vi kan fornyes i troen på deg.

Hellige Gud, vi er samlet for ditt ansikt
for å møte din kjærlighet og sannhet.

Vi venter på Jesus Kristus. Han kom for å bryte mørkets makt.

Vi ber: Send oss din Ånd
og gjør oss **åpne** for det du vil gi oss.
La ditt ord slå rot i våre hjerter,
så Kristus lever i oss, og vi blir ett i deg
og tjener deg i alle ting.

Gode Gud,

Vi venter på Jesus Kristus. Han kom for å bryte mørkets makt.

Her for ditt ansikt ber vi: Gi oss lyttende ører,
takknemlige hjerter og tjenende hender,
så vi kan høre ditt ord, lovprise deg for din godhet,
og i ord og gjerning vitne om dine storverk.

Juletiden

Julaften

Du gav oss barnet i krybben
i den hellige natt da englene sang
om frelse og fred på jorden.

Andre juledag

Du lot Ordet bli menneske
og ta bolig iblant oss

da Kristus, vår frelser, ble født.

Nyttårsdag

Du gir frelse og fred i Jesu navn og vil gå med oss inn i det nye året.

Åpenbaringstiden

I Kristus ser vi din herlighet.
Han er verdens lys
som skinner for alle folkeslag.

Fastetiden

Etterfølgelse

Du kaller oss til å følge Jesus,
han som ga avkall på sitt eget for å tjene deg.

Pasjon

Du gav oss Jesus til frelse og fred.
Hans død gir liv og soning for våre synder.

Maria Budskapsdag

Du støtte herskere ned fra tronen og løftet opp de lave.
Vi takker deg for Maria som fødte verdens frelser.

Påsketiden

Du reiste Jesus opp av graven og sprengte dødens makt.

Kristi Himmelfartsdag

Du opphøyet din sønn Jesus Kristus og satte ham ved din høyre hånd.

Pinsedagene

Du sendte tunger av ild over disiplene
og fylte dem med din hellige Ånd.

Treenighetstiden – Allmenn

Du har gitt oss ditt rike i Jesus Kristus
og kaller oss ved din hellige Ånd til tro og tjeneste.

Skaperverkets dag

Du sender ut din Ånd, og det skapes liv.
Du fornyer jordens ansikt
og metter oss med gode gaver.

Olsok

Du sendte dine budbringere
for å reise korsets merke her nord.
Du lar oss se den kraft som fullendes i svakhet.

Bots-og bønnedag

Du tilgir våre synder og kaller oss til daglig å vende om.

Allehelgenssøndag

Vi takker deg for dem som har stridd den gode strid,
fullført løpet og bevart troen.
Du har satt oss et evig mål hos deg.

Allehelgenssøndag / Minnedag/ Siste søndag i kirkeåret

Du er den første og den siste. Din nåde er vårt håp og vår trøst.

Konfirmasjon

Du tar imot oss i dåpen og er med oss alle våre dager.

Samefolkets dag og 17. mai

Du har kalt alle jordens folk til å være ett i Jesus Kristus.

For rettferd og fred / søndag for forfulgte/ 8. mars / 1. mai

Du har skapt alle mennesker i ditt bilde og kaller oss til å verne om menneskeverdet.

B. Ny syndsbejennelse D

Bokmål:

Hellige Gud, vår skaper
se i nåde til oss.
Vi har syndet mot deg
og brutt dine bud.
Tilgi oss for Jesu Kristi skyld.
Sett oss fri til å tjene deg,
verne om skaperverket
og møte vår neste med omsorg.

Nynorsk:

Heilage Gud, vår skapar
sjå i nåde til oss.
Vi har synda mot deg
og brote boda dine.
Tilgjev oss for Jesu Kristi skuld.
Sett oss fri til å tena deg,
verna om skaparverket
og møta vår neste med omsorg.

2. Saken oversendes til Bispemøtet for uttalelse med tanke på vedtak i Kirkemøtet 2019.

Saksorientering

Bakgrunn

A. Samlingsbønner med kirkeårsvariable ledd

Allerede i 2011 ble det utarbeidet samlingsbønner med kirkeårsvariable ledd, både på bokmål og nynorsk. Disse bønnene var utformet slik at en innarbeidet et kort kirkeårsvariabelt ledd i tre av samlingsbønnene (samlingsbønn 1, 2 og 4 i 2011-ordningen). Bispemøtet valgte på dette tidspunktet ikke å behandle disse bønnene, fordi man ville vente til nye kollektbønner (Dagens bønn) forelå, ettersom slike bønner angir særpreget for den enkelte kirkeårsdag. Dagens bønn ble senere vedtatt av Kirkemøtet i 2014.

Etter at Bispemøtet i 2018 fattet sitt vedtak om at det burde utformes «samlingsbønner med tydeligere kirkeårspreg» (BM 37/18 punkt 2), har Nemnd for gudstjenesteliv behandlet samlingsbønnene med kirkeårsvariable ledd fra 2011. Alle disse samlingsbønnene bes av en medliturg, slik Bispemøtet også legger vekt på i sitt vedtak.

NFG behandlet saken i november 2018 og ønsket å foreta en rekke endringer i bønneforslagene fra 2011, ofte ut fra formuleringer som finnes i Dagens bønn. Disse legges hermed fram for Kirkerådet i forslaget til vedtak.

B. En ny syndsbekjennelse?

I sin behandling av Syndsbekjennelsene i samme Bispemøtesak 37/18 vedtok Bispemøtet følgende i punkt 5:

Bispemøtet mener at syndsbekjennelse alternativ D bør utgå. Den er teologisk og språklig uklar og svak.

Syndsbekjennelsen som Bispemøtet avviste lød altså slik:

Hellige Gud,
se i nåde til oss.
Vi har vendt oss bort fra deg
i tanke, ord og handling.
For Jesu Kristi skyld, tilgi oss
og fri oss fra syndens makt,
så vi kan tjene deg,
ditt skaperverk og vår neste.

I ettertid er det *ikke* vanskelig å slutte seg til denne konklusjonen, både ut fra innholdsmessige og språklige kriterier. Linje 3 og 4 fungerte ikke godt, da det var uklart hva som menes med «vi har vendt oss bort fra deg», og det nettopp når vi vender oss *til* Gud for å bekjenne våre synder. Også slutten ble svært fortettet og kan lett misforstås ved at ordet «tjene» gjaldt både relasjonen til Gud, skaperverket og vår neste.

Bispemøtet har ikke bedt om at det utformes en ny syndsbekjennelse til erstatning for denne. Et nytt forslag ble likevel fremmet for NFG i november 2018. I sitt vedtak uttaler NFG: «NFG har sett på det nye forslaget til syndsbekjennelse og er tilfreds med innholdet i den, og legger den ved for den videre behandlingen» (NFG 25/18).

Det nye forslaget er tatt inn i forslaget til vedtak i denne kirkerådssaken.

Det er naturlig å reise spørsmålet om det er behov for en ny, språklig og innholdsmessig forbedret syndsbekjennelse D?

En kan da overveie følgende behov:

- Mange menigheter, også domkirker, har etter hvert valgt å bruke en syndsbekjennelse i vi-form i stedet for i jeg-form. Det kan være lettere for mange å fremsi en syndsbekjennelse i vi-form og det kan virke mer samlende når menigheten fremsier syndsbekjennelsen slik. Kun syndsbekjennelse C har nå vi-form, og den egner seg først og fremst for barn. En kan også vise til at bønnen om tilgivelse i Fadervår, er i vi-form.
- Det er behov for en syndsbekjennelse som også integrerer hensynet til skaperverket i syndsbekjennelsen og at vi har en relasjon som «skapt» av Gud.
- Synden forstått som en makt vi må be Gud fri oss fra, er et gjennomgående bibelsk perspektiv på synden, og ligger underforstått i ordene «Sett oss fri til...».

Forslaget til en ny syndsbekjennelse D lyder slik:

Hellige Gud, vår skaper
se i nåde til oss.
Vi har syndet mot deg
og brutt dine bud.
Tilgi oss for Jesu Kristi skyld.
Sett oss fri til å tjene deg,
verne om skaperverket
og møte vår neste med omsorg.

Heilage Gud, vår skapar
sjå i nåde til oss.
Vi har synda mot deg
og brote boda dine.
Tilgjev oss for Jesu Kristi skuld.
Sett oss fri til å tena deg,
verna om skaparverket

og møta vår neste med omsorg.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Det følger ingen særskilte økonomiske og administrative konsekvenser av denne saken, annet enn at det som vedtas i Kirkemøtet av disse bønnene, inngår i saken Justert ordning for hovedgudstjenesten.